

„Поштовани полазници Високих студија,

Даме и господо,

Драги пријатељи,

Срдачно вас поздрављам, изражавам добродошлицу и задовољство што и ове године посећујете нашу институцију у оквиру програма Високих студија безбедности и одбране. Драго ми је што су посете Министарству ранијих година препознате као важан део овог изузетно захтевног и престижног образовног програма, који је уједно и највиши облик усавршавања у војно-образовном систему наше земље.

Прошле године смо баш на овај дан, 14. фебруара организовали посету претходне класе, што потврђује нашу континуирану спремност да увек изађемо у сусрет иницијативама Министарства одбране. И ова прилика је наставак и потврда веома успешне сарадње наших министарстава коју остварујемо у духу заједништва и солидарности на бројним задацима спровођења државне политике.

Желео бих да посебно поздравим госте на овим студијама из Босне и Херцеговине и Алжира, чије учешће даје још шири значај овом виду усавршавања.

Спрега дипломатије и безбедносне политике у савременом добу готово је нераздвојива, а национална безбедност је у директној вези са спољно-политичким одлучивањем. Обавеза је свих нас који се бавимо било дипломатским послом, било другим аспектима националне безбедности, да пажљиво и промишљено сагледамо међународне процесе, узмемо у обзир ризике и претње и дођемо до правовремених

и исправних закључака у циљу што рационалнијег спољнополитичког одлучивања, које ће на најбољи начин заштитити државне и националне интересе Србије и њених грађана.

Познато је да се Република Србија суочава за бројним изазовима на спољнополитичком плану, а позитивно је што истовремено остварујемо и значајне резултате који нашу земљу боље позиционирају у међународном окружењу.

Као одговоран актер наша земља настоји, и могу слободно да кажем, успева да очува и промовише своје националне интересе, испуњавајући своје међународне обавезе и доприносећи, у складу са својим капацитетима, унапређењу мира и безбедности.

Међудржавне односе и партнерства градимо на принципима дијалога, узајамног уважавања и поштовања међународних обавеза. Као земља која је, упркос историјским искушењима, увек била привржена слободи и правди, Србија настоји да у међународним односима буде одговоран, предвидљив и кредибилан партнер.

Поштовани полазници,

Дозволите ми да се осврнем на наше спољнополитичке приоритете и да вам представим националне интересе које промовише наша дипломатија, а који су истовремено блиско повезани и неодвојиви од заштите националне безбедности Републике Србије.

Пре свих, то је одбрана територијалног интегритета земље, за шта је посебно значајно питање Косова и Метохије. Оно је и унутрашње и спољнополитичко питање. Спољнополитичко - због присуства страног фактора, због постојања посредничке улоге Европске уније у дијалогу

Београда и Приштине, али и значаја Уједињених нација као организације у којој се преламају интереси великих сила.

Наш приоритет је и успешно окончање процеса приступања Европској унији, што је и стратешки спољнополитички правац Републике Србије.

Наша држава велику пажњу посвећује и развоју регионалне сарадње у циљу очувања мира и безбедности на Западном Балкану, као основног услова за напредак сваке земље појединачно и региона у целини.

Последњих неколико година развој билатералних односа са најмоћнијим актерима у свету, али и продубљивање сарадње са нашим традиционалним пријатељима, који и у овом тренутку снажно подржавају наше интересе, бележе константан узлазни тренд. У свим приликама веома јасно исказујемо да обнављамо стара пријатељства, која су, нажалост, без разлога занемарена, и истовремено стичемо нова, јер се само тако наш глас може боље чути, разумети и уважити.

Косово и Метохија је питање од највишег националног интереса, наш приоритет, али истовремени и највећи политичко-безбедносни изазов. Опстанак и заштита Срба на Косову и Метохији је наш важан, дугорочни циљ, али и један од основних мотива за нашу посвећеност дијалогу са Приштином. Постизање компромисног решења за питање Косова и Метохије видимо као једини исправни исход процеса нормализације односа, који може бити одржив на дужи рок.

Увек смо се противили политици свршеног чина и наметања решења, која само могу да нас удаље од примењивих договора и која са собом носе потенцијал за додатну дестабилизацију региона.

Наше дипломатске активности којима смо настојали да што већем броју држава објаснимо и приближимо позицију да питање Косова и Метохије није решено и да једнострано проглашена независност Косова није готова, заувек дата ствар, као и резултати које смо постигли, могу издвојити као један од најзначајнијих спољнополитичких успеха Републике Србије у претходном периоду. Процес повлачења и замрзавања признања једнострано проглашене независности Косова је неумитан, до сада је 17 земаља то учинило, а кључно је што су поједине државе уважиле наше аргументе подржавајући став Београда да је једино компромис право решење, одрживо на дужи рок. Тренд повлачења признања је последица интензивних активности Републике Србије на билатералном и мултилатералном плану, али и чињенице да све више земаља у свету увиђа да проблем Косова и Метохије није и не може бити питање *sui generis*. Сигуран сам да ће процес повлачења признања тзв. Косова и успех спољнополитичких активности Републике Србије на овом плану, имати и шири значај у области теорије међународних односа, посебно у проучавању питања сецесионизма и изградње држава. Више пута сам истакао колика је километража мојих путовања и колико пута сам обишао земљину куглу и био готово у сваком светском региону. Сви највиши званичници Републике Србије овом питању приступају са максималном упорношћу, енергијом и посвећеношћу што је довело конкретних резултата, па сада са поносом истичемо да већина држава чланица Уједињених нација у овом тренутку не признаје једнострано проглашену независност Косова.

Прошло је више од годину дана од када је Приштина увела дискриминаторске таксе на робу из Србије. Надамо се да ће притисак кључних међународних фактора и чињеница да су недавно формиране привремене институције самоуправе на Косову и Метохији, довести до повлачења тих мера, што је неопходан предуслов за обнављање дијалога Београда и Приштине. Истичем да само поштовање договорених

аранжмана у оквиру Бриселског дијалога чини овај процес одрживим. За постизање договора неопходно је поверење. Једнострани акти које чини Приштина и њено инсистирање на политици свршеног чина, представљају пресудни реметилачки фактор. Зато првенствено Европска унија и САД морају да адекватно реагују према Приштини не само на речима, које, видели смо нису дале ефекта, јер у супротном и њихов кредибилитет је на тесту.

Са безбедносног аспекта за цео регион, изузетно су значајни улога и мандат КФОР-а на Косову и Метохији у складу са Резолуцијом СБУН 1244. Република Србија у потпуности подржава Мисију КФОР-а, а за нашу страну је веома важно да се не смањује присуство ове Мисије на Косову и Метохији. Понављам да је КФОР једина легална војна формација у Покрајини која има кључну улогу у опстанку и заштити српског становништва и српске културне баштине у Покрајини.

Успешно окончање процеса преговора о чланству у Европској унији је други стратешки спољнополитички циљ Србије. Перспектива чланства за државе Западног Балкана је најбоља гаранција очувања и достизања трајне регионалне стабилности. Ово је основни разлог што Србија снажно подржава европске аспирације својих суседа, уз симпатије за напредак који они постигну. Ипак, Србија није задовољна динамиком нашег преговарачког процеса, пре свега бројем отворених преговарачких поглавља, јер сматрамо да тај број не одражава реалан напредак у реформским процесима у нашој земљи. Чланство у ЕУ јесте наше стратешко опредељење, али, као што знате, успешност овог процеса не зависи само од наше стране. Зато крајње отворено постављамо питање какви су планови и колика је спремност Европске уније да се бави проширењем и да ли је овај наш спољнополитички циљ достижан у разумном временском року.

Желео бих да истакнем да Србија активно учествује у концептима безбедносне и одбрамбене политике Европске уније, који су јој доступни и тражи простор да пружи свој допринос и у овој области. Не чекамо да то буде наша обавеза једном када постанемо чланица Европске уније, јер сматрамо да безбедносни изазови не познају границе. Наше учешће у мултинационалним мисијама и операцијама се високо вреднује, а наведене активности су и важан елемент спољне политике Србије.

Један од наших кључних спољнополитичких приоритета је и очување регионалног мира и стабилности, као основне претпоставке за сваку врсту напретка и просперитета. Из тих разлога спроводимо политику регионалне сарадње, свестраног дијалога у решавању отворених питања, истовремено јачајући економију и перспективе својих грађана и настојећи да будемо окренути ка будућности, економском и сваком другом развоју. Не заборављамо лекције из прошлости које треба да буду опомена не само региону, већ и утицајним факторима изван њега.

Србија доприноси безбедности и стабилности региона и свеобухватним унутрашњим реформама које спроводи, резултатима на стабилизацији и јачању домаће економије, као и унапређењем услова пословања у читавом региону. Србија континуирано покреће теме за будућност које су од интереса за целину региона, како би он био што привлачнији за улагања и раст трговинске размене уз истрајавање на пројектима који превазилазе националне границе и представљају залог за будућност. На овим линијама је и иницијатива о успостављању тзв. регионалног „мини Шенгена“, са циљем стварања услова за бржи проток људи и капитала, а самим тим и напретка и јачања стабилности Западног Балкана, с обзиром да питање повезивања мора да надвлада питања раздвајања.

Поред трајне посвећености јачању мира и стабилности у региону, Србија настоји да пружи активан и позитиван допринос у очувању мира у глобалним оквирима. Опредељени смо да у међународној сарадњи проналазимо одговоре на све савремене безбедносне изазове који су недељиви, било да се ради о тероризму, организованом криминалу, сајбер и хибридним претњама, пролиферацији оружја, илегалним миграцијама, трговини људима или другим изазовима. Ови видови претње и изазови постали су транс-национални и зато више него икада постаји императив да се на свим нивоима остварује сарадња ради проналажења одговора на постојеће, али и будуће изазове и претње.

Србија у континуитету унапређује билатералне односе са великим силама, али и са многим земљама са којима у дужем периоду нисмо имали контакте. Истакао бих изузетан интензитет и квалитет билатералне сарадње и посета на највишем нивоу које имамо са Руском Федерацијом и Кином. Ове посете не само да учвршћују политичку сарадњу, већ и подстичу економске односе. Посебно бих нагласио значај ових земаља за заштиту кључних интереса Републике Србије по питању Косова и Метохије у оквиру Савета безбедности Уједињених нација, али и у другим међународним организацијама.

Унапређен је конструктивни дијалог са САД, који је допринео да наши амерички партнери имају више разумевања за теме од значаја за Републику Србију. Веома је важно што смо успели да креирамо макар и минимални простор за поновно отварање питања Косова и Метохије, које је претходна америчка администрација сматрала разрешеним.

Партнерски односи са НАТО су веома важан елемент државне политике Србије и настојања да регион буде трајно стабилан. Наша сарадња са НАТО заснована је на јасним

премисама и почива на уважавању политике војне неутралности Србије. Овај принцип се не доводи у питање, а такво наше јасно и чврсто опредељење поштује се и на Истоку и на Западу. Истовремено, ми у потпуности уважавамо другачије опредељење наших суседа и других земаља за чланство у НАТО. Србија је отворена за додатно унапређење политичког дијалога и конкретне партнерске сарадње са НАТО у свим областима од заједничког интереса.

Не заборављамо и наше пријатеље који су, иако географски далеко, у многим приликама пружили драгоцену подршку нашој земљи. Зато је Србија посвећена изградњи добрих билатералних односа и са државама Африке и Латинске Америке, као и развоју сарадње са традиционално пријатељским земљама азијско-пацифичког региона. У неким од мојих недавних посета, обишао сам државе са којима деценијама нисмо имали никакве контакте, што је недопустиво. Као што сам више пута поменуо, имамо жељу да снажимо постојећа, обнављамо стара можда и заборављена пријатељства и истовремено стичемо нова, јер само на тај начин наша позиција на узбурканој међународној сцени може бити јача, а наш глас може даље да допре и да се добро разуме.

Драги пријатељи,

На самом крају, желим вам пуно успеха у вашем додатном усавршавању за обављање одговорних функција којима се бавите. Уверен сам да ће вам ова унапређена знања из области одбране и безбедности бити изузетно корисна у вашим садашњим професионалним каријерама, али и у одговорним дужностима које су тек пред вама. Желим вам успешан наставак стручног усавршавања, као и свако добро у на професионалном и личном плану.

Хвала на пажњи.”

Београд,

14. фебруар 2020. године